

Сергієнко Юрій Макарович

Заслужений працівник фізичної культури та спорту,

старший викладач

Чорноморський державний університет імені Петра Могили

СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТА ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ

Анотація. Дана стаття присвячена характеристиці різного виду спортивно-оздоровчого, з'ясуванню проблем динамічного розвитку спортивного туризму. З'ясовано, що головною особливістю спортивного туризму є його розвиток в існуючому навколишньому середовищі. Підготовка та проведення спортивно-туристських заходів, в основному, не вимагає значних капіталовкладень.

Ключові слова: спортивно-оздоровчий туризм, активний спосіб життя, перспектива, економічна криза, дитячий туризм, феномен, фізична культура.

Туризм впливає на такі ключові галузі економіки, як транспорт і зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів народного споживання й інші [1].

Виступає своєрідним каталізатором соціально-економічного розвитку та інгібітором не здорового способу життя (наркотична та алкогольна залежність, малорухливий спосіб життя, профілактика захворювань та оздоровлення фізичного стану населення, хуліганства, бандитизму).

Розвиток туризму називають одним з головних феноменів ХХ століття [1].

Спортивний туризм – вид спорту по подоланню певного відрізка

земної поверхні, який називають маршрутом. Спортивний туризм має за мету спортивне вдосконалення в подоланні природних перешкод.

Спортивний туризм має розрядні вимоги для отримання спортивних звань і розрядів. Спортивний туризм за рівнем відноситься до соціального, за формою організації – до самодіяльного, за фізичним навантаженням – до активного, за складом учасників до – групового.

Ефективність туризму полягає в обміні міжнародними спортивними заходами і зміцненні миру між різними країнами [1].

Оздоровчо-спортивний туризм має не лише велике соціальне значення, а й економічну ефективність. Фахівці підраховали, що людина, яка активно займається оздоровчо-спортивним туризмом, щороку заощаджує для державного бюджету кошти, еквівалентні майже 400 дол. США (виплати з фонду соціального страхування на лікування, непрацездатність, оздоровлення тощо), тоді як держава витрачає на це лише 1 дол. США за рік.

В Україні склалася і успішно діє система дитячо-юнацького туризму і краєзнавства, яка є невід'ємною складовою позашкільної освіти. На сьогодні в Україні діє 100 центрів туризму і краєзнавства учнівської молоді та станцій юних туристів, які є базовими організаційно-методичними осередками розвитку дитячо-юнацького туризму в регіонах.

Спортивний туризм знаходиться на перетині туристичної індустрії та загальнодержавної системи фізичної культури і спорту. Він виконує спортивні, оздоровчі, рекреаційні, пізнавальні, виховні, економічні та інші функції. Серед найважливіших завдань – інтеграція спортивного туризму у соціальний механізм літнього дитячого оздоровлення [2].

Все більше закріплюється здоровий та активний спосіб життя українців. Про це свідчить, наприклад, стрімке зростання кількості фітнес-комплексів у всіх великих містах. Саме тому можна передбачити, що незабаром пересічний українець і його родина замислиться над

можливістю провести тиждень-два у комбінованому поході, де можна поєднати піший, кінний, водний туризм, гірський велосипед, елементи спелеології чи навіть повітроплавання. Так, у Австрії та Словенії число прихильників подібного відпочинку доходить до 10-12 відсотків туристів. Крім того, слід звернути увагу на те, що коли іноземні гості, приїжджаючи на курорти, зупиняються в дорогих готелях, проте шукають можливості активно, цікаво і з користю для здоров'я провести вільний час [2].

Спортивний туризм, крім соціального, має ще й значний комерційний потенціал. Це вже усвідомили десятки регіональних турфірм – і не тільки в Криму чи Західній Україні, а й у Києві, Прикарпатті, Одесі, де низка бізнес-структур спеціалізується саме на активному відпочинку.

Головна особливість спортивного туризму полягає у тому, що він розвивається в навколишньому природному середовищі й капіталовкладення не надто великі. Саме тому спортивний туризм має великі перспективи розвитку в час економічної кризи.

Спортивний туризм є невідомою складовою загальнодержавної системи фізичної культури і спорту і спрямований на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини шляхом її залучення до участі у спортивних походах різної складності та змаганнях з техніки спортивного туризму. Спортивний туризм є важливим засобом сприяння підвищенню соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами і зміцнення миру.

Спортивний туризм здійснює різноманітні спортивні, оздоровчі, рекреаційні, пізнавальні, виховні, економічні та інші функції, але через низку чинників рівень їх реалізації на сьогодні не відповідає потенційним можливостям туристсько-спортивного руху в Україні [2].

На сьогодні, незважаючи на наявні потенційно великі можливості,

свою соціальну і економічну значущість, спортивний туризм в Україні розвинутий недостатньо. Труднощі, з яким зіткнувся в своєму розвитку спортивний туризм, в першу чергу, пов'язані з економічними проблемами розвитку суспільства, а також з майже повною відсутністю державної та громадської підтримки цього виду спорту, недосконалістю, а в окремих випадках і відсутністю сучасної нормативно-правової, методичної та інформаційної бази, яка б враховувала його реалії, а також внутрішніми організаційними проблемами в самому туристсько-спортивному русі, що накопичились за останні роки [3].

Література:

1. Цибух В. І. Туризм в Україні на зламі тисячоліть. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Туризм на порозі XXI століття / Освіта, культура, екологія, 18–20.10.1999р. – Київ. – 1999.
2. Соколов В. А. Спортивний туризм на сучасному етапі / Соколов В. А., Штангей Ю. В., Петрова І.В. // Матеріали Міжнародної НПК «Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості». – Київ, 2002.
3. Квартальнов В. А. Туризм социальный: история и современность / Квартальнов В. А., Федорченко В. К. – Киев : «Вища школа», 1989.